

Konrad KOŁEK¹
Waldemar HŁADKI²
Jacek LORKOWSKI³

Wiedza policjantów na temat pierwszej pomocy medycznej

Knowledge of policemen about first aid

¹Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa
w Nowym Targu ul. Kokoszków 71
Instytut Nauk o Zdrowiu
Dyrektor Instytutu:
dr hab. prof. nadzw. Dariusz Mucha

²Akademia im. Frycza-Modrzewskiego w Krakowie
ul. Herlinga-Grudzińskiego 1
Katedra Ortopedii, Traumatologii
i Rehabilitacji Zakład Fizjoterapii
Kierownik Zakładu:
dr hab. prof. nadzw. Joanna Golec

³Klinika Ortopedii i Traumatologii Centralnego
Szpitala Klinicznego MSWiA
Warszawa, ul. Wołoska 137
Kierownik Kliniki:
prof. dr hab. med. Ireneusz Kotela

Słowa kluczowe:
policja, pierwsza pomoc medyczna

Key words:
police, medical first aid

Adres do korespondencji:
Waldemar Hładki
ul. Kiwerskiego 32, 41-341 Kraków
whladki@interia.pl

Praca dotyczy zagadnień związanych z udzielaniem pierwszej pomocy przez policjantów. Celem pracy było przedstawienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień policjanci pełniący służbę w ramach zadań dotyczących udzielania pierwszej pomocy medycznej oraz ocena ich poziomu wiedzy w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej. Do badania posłużyła anonimowa ankieta, która została rozdana 40 policjantom Komendy Powiatowej w Zakopanem. Uczestnicy badania zostali poinformowani o celowości wykonywanych badań, a także poinformowani o sposobie wypełnienia ankiety. Ankieta zawierała 20 pytań w których była możliwość zaznaczenia tylko jednej poprawnej odpowiedzi. Badanie wykazało dobre przygotowanie policjantów do udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym.

Wstęp

Policja jest jedną z integralnych części systemu bezpieczeństwa państwa. Głównymi jej założeniami jest ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Większość ludzi kojarzy pracę w policji z możliwością szybkiej jazdy radiowozem z użyciem sygnałów uprzywilejowania, obroną prawa oraz możliwością karania ludzi poprzez wystawianie mandatów, jednak w rzeczywistości niejednokrotnie funkcjonariusze przeprowadzają między innymi interwencje z agresywnymi osobami, podczas których niejednokrotnie narażają swoje życie. Duża część interwencji wiąże się z koniecznością udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym. Często policjanci współpracują również z zespołami ratownictwa medycznego oraz Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Mówi się, że policjantem jest się 24 godziny na dobę, bez względu na porę dnia i roku. Każdego dnia w Polsce dochodzi do wielu zdarzeń, w których są osoby poszkodowane, często do pomocy oprócz zespołów ratownictwa medycznego dysponuje się również inne jednostki w tym policję, dlatego ważną rolę odgrywa współpraca pomiędzy służbami ratowniczymi [1,2,3,4,5,6].

This study deals with issues related to providing first aid by policemen. The aim of the study was to present the problems faced by policemen serving as part of the first aid tasks on a daily basis and to assess their level of knowledge in the field of first aid. An anonymous questionnaire was used for the study, which was distributed to 40 policemen from the District Headquarters in Zakopane. The participants of the study were informed about the purposefulness of the conducted research and also instructed on how to fill in the questionnaire. The survey contained 20 questions in which it was possible to select only one correct answer. The study showed that the police officers were well prepared to provide first aid to the injured.

Wyszkolenie medyczne policjantów

Wyszkolenie medyczne policjantów opiera się w głównej mierze na ukończeniu kursu pierwszej pomocy. Po jego ukończeniu kursant zdobywa niezbędną wiedzę do udzielenia pomocy osobie poszkodowanej do czasu przybycia na miejsce zdarzenia zespołu ratownictwa medycznego. W strukturach Policji pełnią służbę także ratownicy medyczni, jednak zakres swoich czynności stosują do procedur kwalifikowanej pierwszej pomocy. Po upływie 3 lat funkcjonariusze posiadający ukończony kurs Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy muszą dokonać jego recertyfikacji. Sposób i organizację przeprowadzenia szkolenia w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz aktualizację wiedzy w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy określa: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 grudnia 2008 r. w sprawie szkoleń w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz.U. 2008 nr 229 poz. 1537) w oparciu o najnowsze wytyczne Europejskiej rady resuscytacji. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2195 oraz z 2018 r. poz. 650, 1115, 1544, 1629 i 1669). Niniejsze rozporządzenie określa plan szkoleń, sposób weryfikacji wiedzy oraz nadzór i realizację planu szkoleń [7,8,9,10].

Cel kształcenia w zakresie pierwszej pomocy:

Celem kształcenia w zakresie pierwszej pomocy jest przygotowanie funkcjonariuszy jednostek współpracujących z Państwowym Ratownictwem Medycznym do realizacji zadań z zakresu ratownictwa w czasie akcji ratowniczych [7]. W szczególności do udzielania osobom w stanie zagrożenia życia kwalifikowanej pierwszej pomocy na miejscu zdarzenia do czasu przekazania ich personelowi medycznemu. Szczegółowym celem kształcenia są:

- utrwalenie podstawowej wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
- zdobycie i utrwalenie wiedzy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za jakość udzielonej pomocy;
- kształtowanie właściwej postawy etycznej osób podejmujących czynności ratunkowe.

Zagadnienia omawiane podczas kursów z zakresu pierwszej pomocy:

Treść nauczania przekazywana podczas prowadzenia szkoleń z zakresu pierwszej pomocy [8,9]:

- Organizacja ratownictwa medycznego – podstawy prawne.

Podstawy prawne ratownictwa medycznego, postępowanie przedszpitalne, cel stosowania procedur w ratownictwie medycznym.

- Bezpieczeństwo własne, poszkodowanego oraz miejsca zdarzenia.

Bezpieczeństwo ratownika, ryzyko zakażenia HIV, WZW. Zapobieganie przed kontaktem z krwią lub innym materiałem zakaźnym. Postępowanie ze użytymi opatrunkami i innymi odpadami medycznymi. Bezpieczeństwo poszkodowanego, wskazania do szybkiej ewakuacji.

- Zestawy ratownicze, dezynfekcja sprzętu.

Zapoznanie się z zestawami ratowniczymi oraz ich przeznaczeniem. Szczegółowy opis zestawów sposób ich użycia. Zasady uzupełniania zużytego sprzętu wchodzącego w skład zestawu. Elementy anatomii i fizjologii, ocena poszkodowanego, badanie wstępne oraz szczegółowe poszkodowanego.

- Elementy anatomii układu oddechowego oraz krążenia i pola tych układów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu. Prawidłowy wywiad i zasady jego prowadzenia, ocena podstawowych funkcji życiowych oraz obrażeń ciała zagrażających życiu.

- Poszkodowany nieprzytomny.

Przyczyny utraty przytomności, znaczenie drożności dróg oddechowych. Postępowanie z osobą nieprzytomną, pozycja boczna bezpieczna, ocena poszkodowanego, omdlenie.

- Resuscytacja (dorosły, dziecko, niemowlę, noworodek, sytuacje szczególne).

Postępowanie w przypadku zatrzyma-

nia podstawowych funkcji życiowych, udrożnienie dróg oddechowych, przyrządowe i bez przyrządowe prowadzenie oddechu zastępczego, ciążo obce w drogach oddechowych. Zasady prowadzenia RKO u dorosłych, dzieci, niemowląt, noworodka oraz kobiety ciężarnej.

- Wstrząs.

Przyczyny, objawy oraz zagrożenia wstrząsu. Postępowanie w przypadku wystąpienia wstrząsu, pozycja przeciwwstrząsowa.

- Inne stany nagłe – drgawki, zawał mięśnia sercowego, udar mózgowy, zatrucia, podtopienie.

Podstawowe informacje na temat: padaczki, zawału mięśnia sercowego, udaru mózgu, zatruc oraz podtopienia. Postępowanie podczas napadu padaczki, z podejrzeniem zawału mięśnia sercowego, zatruciem i podtopieniem.

- Urazy mechaniczne i obrażenia – złamania, zwichnięcia, skręcenia, krwotoki, obrażenia klatki piersiowej, brzucha, kręgosłupa, głowy i kończyn.

Rodzaje ran i krwotoków. Zasady tamowania krwotoków i opatrywania ran. Zagrożenia wynikające ze znacznej utraty krwi, rodzaje złamać i postępowanie ratownicze. Postępowanie w przypadku skręceń, złamań, zwichnięć, urazów kręgosłupa, krwotoków. Stabilizacja odcinka szyjnego kręgosłupa. Objawy i postępowanie w przypadku wystąpienia urazów głowy, klatki piersiowej, brzucha i miednicy.

- Urazy chemiczne, termiczne, elektryczne i obrażenia,

Objawy oraz postępowanie w przypadku obrażeń termicznych, elektrycznych i chemicznych. Oddziaływanie substancji szkodliwych na organizm oraz drogi wchłaniania.

- Taktyka działań ratowniczych – zdarzenie masowe, mnogie oraz pojedyncze, segregacja wstępna, logistyka. Założenia taktyczne w ratownictwie, procedury ratownicze w zdarzeniach pojedynczych, mnogich i masowych, segregacja wstępna.

- Ewakuacja ze strefy zagrożenia.

Wyznaczenie strefy niebezpiecznej, sposoby ewakuacji oraz układanie poszkodowanych, organizacja bezpiecznej ewakuacji poszkodowanych w stanie zagrożenia życia.

- Udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych.

Ocena bezpieczeństwa miejsca zdarzenia, ratownika i poszkodowanego konstruowanie i przyjęcie planu działania. Rola i zadania centrum powiadamiania ratunkowego.

Psychologiczne aspekty wsparcia poszkodowanych.

Wpływ trudnych sytuacji na ratownika. Stres – objawy, sposoby radzenia sobie ze stresem. Organizacja wsparcia psychologicznego dla poszkodowanych w szczególności dzieci. Metody nawiązywania kontaktu z poszkodowanym, wsparcie poszkodowanego [10].

Cel pracy

Celem pracy było przedstawienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień policjanci pełniący służbę w ramach zadań dotyczących udzielania pierwszej pomocy medycznej oraz ocena ich poziomu wiedzy w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej.

Metodyka

W trakcie pisania pracy zostały przeprowadzone badania na temat wiedzy w zakresie Pierwszej Pomocy. Do badania posłużyła anonimowa ankieta, która została rozdana 40 policjantom Komendy Powiatowej w Zakopanem. Uczestnicy badania zostali poinformowani o celowości wykonywanych badań, a także poinstruowani o sposobie wypełnienia ankiety. Ankieta zawierała 20 pytań w których była możliwość zaznaczenia tylko jednej poprawnej odpowiedzi.

Wyniki

W badanej grupie 30(75,0%) osób stanowili mężczyźni, a 10 osób (25,0%) było kobietami. Wiek badanych policjantów określono w przedziałach wiekowych (18-25 lat, 26-35 lat, 36-45 lat i powyżej 45 lat). Osiem osób znalazło się w przedziale dla osób najmłodszych. W przedziale wiekowym 26-35 lat znalazło się 24 (60%) osoby, 6 (15%) osób w przedziale 36-45 lat i dwie osoby były w wieku powyżej 45 lat. 21 (52,5%) badanych miało wykształcenie wyższe, a 19 (47,5%) osób wykształcenie średnie. Tytuł ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy posiadało 6 (15%) policjantów, tytuł ratownika medycznego tylko trzech policjantów. Podczas swojej służby policjanci przechodzą też okresowe szkolenia z zakresu pierwszej pomocy medycznej. W ankiecie postawiono pytanie, czy liczba i zakres wiedzy jaką można uzyskać na szkoleniach była wystarczająca. Twierdząco odpowiedziało 25 (62,5%) policjantów, 8 (29%) badanych nie miało zdania, a 7 (17,5%) odpowiedziało, że liczba i zakres szkoleń jest niewystarczający. Jak wynika z przeprowadzonej ankiety. Dziewięć pytanie ankiety dotyczyło liczby zdarzeń, w których podczas pełnienia służby w 2019 roku osoby badane udzielały pierwszej pomocy medycznej. 6 (15%) osób zaznaczyło odpowiedź, że w roku 2019 nie brały udziału w zdarzeniach, podczas których udzielały pierwszej pomocy medycznej, 29 (72,5%) osób zaznaczyło odpowiedź 1-5 razy, 4 (10%) osoby zaznaczyły odpowiedź 5-10 razy, natomiast 1 (1,5%) osoba wybrała odpowiedź >10. Ankietowani udzielali najczęściej pomocy medycznej poszkodowanym w bójkach i po pobiciach – 24(60%) osób, 12 (30%) osobom, poszkodowanym w wypadkach

drogowych i 4 (10%) osobom podczas pożarów. Wszyscy uczestnicy ankiety odpowiedzieli, że posiadają wystarczającą wiedzę o posiadanym sprzęcie przeznaczonym do udzielania pierwszej pomocy medycznej oraz umieją z niego korzystać zgodnie z przeznaczeniem. Respondenci odpowiadali także na pytania związane z wiedzą medyczną potrzebną do udzielania pierwszej pomocy. Wszystkie osoby badane udzieliły prawidłowej odpowiedzi wybierając 30:2, w aspekcie liczby uciśnień klatki piersiowej w stosunku do ilości wykonanych aktów sztucznego oddychania. Właściwy 10-sekundowy czas sprawdzania oddechu u poszkodowanego zaznaczyło 32 (80%), pozostałe 8 (20%) udzieliło nieprawidłowej odpowiedzi. badanych 37 (92,5%) osób udzieliło prawidłowej odpowiedzi co do sposobu unieruchamiania kości długich z powodu urazu. Kolejne pytanie ankiety dotyczyło sposobu odróżnienia dróg oddechowych u poszkodowanego. 38 (95%) osób spośród badanych odpowiedziało prawidłowo zaznaczając odchylenie głowy do tyłu lub wysunięcie żuchwy, natomiast 2 (5%) osoby zaznaczyły odpowiedź nieprawidłową. Ponad 50% ankietowanych wykazało się prawidłową wiedzą odnośnie częstotliwości uciśnień klatki piersiowej przy wykonywaniu masażu serca zaznaczając odpowiedź 100-120 razy/min. Właściwą wiedzę dotyczącą głębokości uciśnień klatki piersiowej (5-6 cm) posiadało 34 (85%) policjantów. Przedostatnie pytanie dotyczyło wyboru prawidłowego zabezpieczenia przed wychłodzeniem folią „życia”. 38 (95%) osób wybrało odpowiedź złotą strona do zewnątrz, a pozostałe dwie odpowiedziało, że podczas okrywania folią „życia” nie ma znaczenia która strona znajduje się na zewnątrz. Ostatnie pytanie dotyczyło pozycji w jakiej należy ułożyć poszkodowanego z zachowanym oddechem i krążeniem. Wszystkie osoby, które brały udział w ankiecie prawidłowo zaznaczyło pozycję boczna bezpieczną.

Wnioski

Wyniki ankiety pozwalają na wyciągnięcie wniosków, iż policjanci często spotykają się z sytuacjami, podczas których udzielają pomocy medycznej osobom poszkodowanym, nie tylko w wypadkach drogowych, ale też innych zdarzeniach, na przykład zdarzeniach związanych z przemocą. Policjanci zostali zapytani o posiadaną wiedzę z zakresu pierwszej pomocy, prawie wszyscy udzielali prawidłowych odpowiedzi co świadczy o wysokim poziomie ich wykształcenia. Policjanci umiejętnie korzystali ze sprzętu medycznego, który w pełni pozwolił im na wykonywanie swoich zadań w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz posiadali wiedzę na temat obsługi posiadanego sprzętu.

Piśmiennictwo

1. **Kawka W.** Policja w ujęciu historycznym i współczesnym, Wilno 1939, 3-45.
<http://www.info.policja.pl/inf/historia/policja-w-iii-rp/policja-w-iii.rzeczypo/67621,Policja-w-III-Rzeczypospolitej-19902010.html>, data dostępu 16.04.2020, godz. 19:05
2. **Izdebski H.** Historia administracji, Wydawnictwo Liber, Warszawa 2001, 225-228.
3. **Pieprzny S.** Policja. Organizacja i funkcjonowanie, Oficyna Wydawnicza Wolters Kluwer, Warszawa 2007, 18-20.
4. **Babiński A., Bogdalski P.** [red.], Policja w strukturach administracji publicznej, materiały poseminaryjne, Szczytno 2005, 25-30.
5. **Płowucha S.** Zagadnienia prawne organizacji i funkcjonowania Policji, Szczytno 1995, 34-36.
6. <http://szkolenia.policja.waw.pl/wdz/informacje/pierwsza-pomoc/26964,Obowiazki-policjanta-w-zakresie-udzielania-pierwszej-pomocy.html> data dostępu 18.04.2020 godz. 18:05.
7. <http://lubuska.policja.gov.pl/go/ruch-drogowy/pierwsza-pomoc/3567,Pierwsza-pomoc.html> data dostępu 18.04.2020 godz. 18:20.
8. <http://www.policja.pl/pol/aktualsci/169521,Pierwsza-pomoc-w-lesie.html> data dostępu 18.04.2020 godz. 18:25.
9. <http://www.taktycznymedical.pl/pl/kompletne-zestawy-ratownicze/418-r0-policja-zestaw-ratownictwa-medycznego.html> data dostępu 26.05.2020 godz. 18:15.